

Een tweetal opnamen van Die Meistersinger von Nürnberg

door Lex Boeken

Twee jaar geleden begon ik dvd's van *Die Meistersinger von Nürnberg* te beluisteren omdat ik door een operatie het weekend in Mennorode daarover moest afzeggen. Nu een eerste indruk.

Jurowski – McVicar – Glyndbourne – Opus arte 2012

Deze uitvoering wordt nauwkeurig, rustig en gepassioneerd gedirigeerd door Jurowski met een mooi, helder spelend London Philharmonic Orchestra, dat kostelijk raad weet met de komische kanten van het werk. De regie van McVicar is bewegelijk, transparant, ongegeneerd Engels, toch heel trouw en met schitterende, vaak geestige details van alle spelers. De vorm is lekker ouderwets met een vrij kleine ruimte met bogen en een centraal standbeeld in akte 2 en een extra Shakespeariaanse étage in 3. De kleding is heerlijk bont voor de meesterzangers en smaakvol voor Sachs maar wat tuttig voor de vrouwen.

Finley is een meesterlijke lyrisch-dramatische Sachs met heerlijke stem, Duitse medeklinkers, 'nicht' is een van de weinige woorden waaraan je hoort dat dit niet zijn moedertaal is, fraaie lange lijnen naast kernachtigheid, fijnzinnigheid, energie en overzicht.

Zijn kunsthouding en dilemma t.a.v. Stolzing en Eva komen schitterend over. Jentsch als Stolzing begint prachtig als licht verdwaasde jonge man, maar mist in de derde akte aan het eind de ultieme straling en uitstraling, waardoor hij ten onrechte het mooie onzekere van het begin van die akte houdt. Erg jammer want in het Preislied was hij goed op weg. Het lijkt erop dat dit over had moeten worden gedaan.

Kränzle zingt en speelt Beckmesser als echte komediant met heel gevarieerde humor en soms ontroering. Een rol die je bij blijft, ook door de vele details en het feit dat hij niet echt belachelijk wordt.

Gabler maakt met mooi geluid en voordracht meer van Eva dan een onmondig wicht en ze past fraai in het geheel.

Lehtipuu zorgt voor een springerige, geestige David met stem tussen licht en lyrisch.

Miles is een fraai klinkende, sappig karikaturale Pogner, die niet verstarde is, zelfs een ontwikkeling lijkt door te maken. Puristen zullen meer voornaamheid willen, maar ik vond dit kostelijk.

Selinger past als bewegelijke Magdalena mooi bij Eva.

De opgeblazen, verstarde meesterzangers en de komedianteske leerjongens completeren fraai.

Deze productie is een must vanwege muzikaliteit, wondermooi theater, onvergetelijke humor, je moet echter niet allergisch zijn voor de Engelse variant zoals de bekende 'cup of tea', en heel goede solisten. Finley en Kränzle zijn bijna ideaal, de anderen zitten boven het gemiddelde.

Jentsch is aan het slot het enige minpunt, tenzij je staat op een Duitse theatrale traditie, op kleiner gehouden meesterzangers of meer orkestrale Schwung of juist ironie aan het begin van de derde akte, maar de overgang van komisch naar filosofisch overtuigt. Opname en beeldregie zijn zeker goed.

Muzikaal 80-90, theatraal 90.

Welser-Möst – Lehnhoff – Zürich – Emi 2004

Deze uitvoering is mij in de eerste akte te Duits en te weinig komisch: vaak te luid of star en liefdeloos zoals het proefzingen, weinig of plichtmatige lyriek, komedie is te plat, nauwelijks humor, soms striemende zang.

Welser-Möst leidt kundig en aanstekelijk, maar mist vaak ultieme liefde en lyriek; het orkest verandert daar uiteraard niets aan. Vanaf de tweede akte gaat alles veel beter. De regie van Lehnhoff is vrij modern en intelligent met soms originele vondsten en een adequate personen- en bewegingsregie, maar de lichaamstaal is te stereotiep en ik mis warmte. Het decor is soms mooi kaal en sober, soms wat overdreven. De kostuums zijn mooi van kleur en historiserende stijl, maar ik heb moeite met die, vooral de hoedjes, van de meesterzangers. Mooi gevonden in de eerste akte is het gebruik van een monumentale kansel en bovenrij in de kerkruinte, maar later verzuimt de regie om de verschillende niveaus van de meesterzangers en de leerjongens uit te buiten. Onwaarschijnlijk is dat er zo lauwwortd gereageerd door de meesterzangers als Stolzing de tabulatuur naar beneden gooit.

Van Dam (Sachs) heeft een te oude stem, mist resonans, projectie en wat articulatie en komt weliswaar oprecht en puur maar te klein over. Onwaarschijnlijk is Eva's affectie voor hem.

Zijn kalme superioriteit tegenover Beckmesser is echter heel goed.

Mooie momenten zijn de Fliedermonoloog en het meeste in 3.6. Vaak lijkt hij zich te sparen.

Seiffert (Stolzing) heeft het materiaal, maar zingt te vaak striemend luid en grof met plichtmatige (hoor-mij-eens-gevoelig zingen) of te weinig lyriek, waardoor het te veel een Beierse krachtfiguur wordt. Soms wordt hij ineens heel goed en in de slotakte is hij heel fraai, maar een mogelijke ontwikkeling van bravoure naar oprecht wordt niet theatraal ondersteund.

Volle (Beckmesser) mist elke humor en zelfs grappigheid, waardoor hij een verongelijkte bijna constant chagrijnige intrigant wordt i.p.v. een komiek en regelgek. Hij doet denken aan de Duitse chagrijnige profotfiguur uit film, tv en theater, die dan wel komisch gevonden wordt. Het is inderdaad heel Duits maar het overtuigt mij niet, hoewel het zeker niet slecht is. Schnitzer (Eva) al even fors van postuur als Stolzing, maakt Eva aangenaam mondiger dan doorgaans, zingt zeker goed en zorgt voor vele mooie momenten.

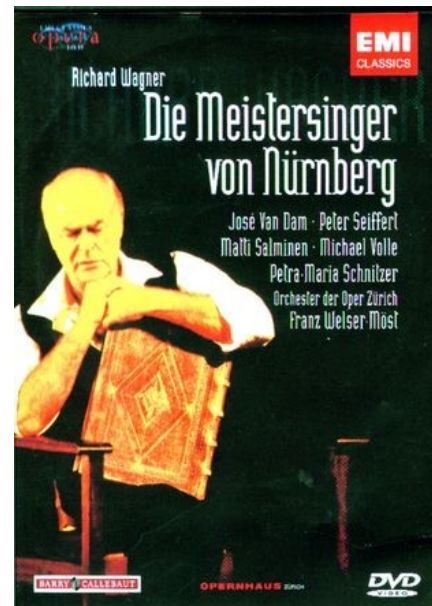
Strehl (David) is meer dan goed, vrij modern, niet zo dartelend met vrij lyrisch geluid.

Salminen (Pogner) is vocaal onberispelijk, maar ik heb moeite met zijn starre, droge stem.

Je kan zijn vertolking voornaam noemen maar ik mis vooral een karakter.

Pinter (Magdalene) heeft een vrij groot donker geluid waarmee ze opvallend leidend is.

De meesterzangers vormen hier meer een strenge aristocratische orde dan een belachelijke, principiële groep, maar inhoudelijk komen hun opvattingen goed over en dat is een respectabele keuze. Het begin van de eerste akte is origineel met Stolzing op de kansel en later de aandacht voor de leerjongens. Akte 2 begint veelbelovend, in een blauw mystiek belicht kaal trappendecor met een soort kroonluchter erboven en een luik voorin waar ons paar in kan verdwijnen, en wel omdat de dirigent nu met een rustiger tempo meer oor heeft voor gevoelige fraseringen. De onopgesmukte, wat vermoeide vertolking van Sachs met minder mensen en vooral zijn solo komen beter tot hun recht, maar vanaf de komst van Beckmesser wordt het minder en zelfs saai, een zeldzaamheid in dit werk. Een misser van de beeldregisseur is dat hij Magdalena pas in beeld brengt tijdens het begin van de Prügelscène en geen totaal shot van het proefzingen biedt. Vooral het slot van de derde akte heeft een mooie bewegingsregie. Bezwaar in grote delen van het werk vind ik dat er weinig emotie is, noch vrolijk, noch ontroerend. Opname is goed, hoewel onduidelijk is of van Dam goed wordt geregistreerd. Muzikaal 70-80, theatraal 75-85.

Volgende keer zal ik nog enkele uitvoeringen bespreken. Voor wie nu overweegt een dvd van dit werk aan te schaffen, zeg ik dat er m.i. op dit moment geen ideale productie bestaat, wel een aantal die om heel verschillende redenen in de buurt komen. Jurowski is één van de beste.